

Katolikus Pedagógiai Intézet

Teremtésvédelmi munkacsoport

Mártélyi ökumenikus zarándoklat

1

Mottó:

„A mi felelősségünk minden tőlünk telhetőt megtenni azért, hogy egy olyan bolygón éljünk, amely nemcsak nekünk, hanem minden földi életnek otthont ad.”²

Sir David Frederick Attenborough

Készítette: Póthné Nagy Tünde

2023

¹ saját fotó

² https://www.citatum.hu/szerzo/David_Attenborough?r=4
utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

Időpont: 2023. szeptember 9. esőnap szeptember 16. szombat 9 órától 15 óráig

Résztvevők: Domonkos Nővérek Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskolája 2. évfolyamának tanulói, szüleik, tanítók, domonkos nővérek, lelkészek, hittanoktató, kb.: 100 fő

Helyszín: Mártélyi Tájvédelmi Körzet, Holt-Tiszaág, Szent Adorján római katolikus templom, (6636 Mártély Főutca 70.), Boldogasszony kápolna³

Gyülekező: Mártély, Tisza holt-ág, ártéri játszótér, parkoló

A helyszínre eljutás lehetőségei:

- ✓ tömegközlekedéssel egyénileg MÁV, Volán járatával
- ✓ kerékpárral
- ✓ családonként autóval

Étkezés: önellátó

Célja:

- ✓ *a szülőkkel közös zárandoklat hagyományának kialakítása*
- ✓ *a teremtett világ szépségeinek felfedezése, értékek előtérbe helyezése*
- ✓ *a különböző **keresztény felekezetű gyermekek** teremtett világhoz való pozitív hozzáállásának és felelősségérzetének fejlesztése, közös élményszerzés*
- ✓ *a **felekezeten kívüli családok** bevonása a tevékenységekbe, lehetőség biztosítása számunkra hogy **kísérőink legyenek a zárandoklaton***
- ✓ *tisztelet kialakítása, fenntartása a teremtett világ **értékei** iránt*
- ✓ *környezettudatos magatartásforma felelős gondolkodás kialakítása a gyermekekben*
- ✓ *felmérése annak, hogy mi az, amit a saját szintünkön tehetünk a teremtett világ magóvása érdekében*
- ✓ *a figyelem felhívása a vizes élőhelyek megőrzésére*
- ✓ *a meggyőződés kialakítása arra, hogy élhető életteret kell hagyni az utódaink számára, ok-okozati összefüggések megláttatása*
- ✓ *közösségi érzés fejlesztése a gyermeke és a szülői közösség tagjaiban*
- ✓ *a természet harmóniájának megélése:*
 - *a lecsendesedés, a befelé figyelés megélése, a negatív érzelmek elengedése*

³ <https://orszagepito.net/makovecz-imre-martely-boldogasszony-kapolna/>
utolsó letöltés: 2023. 05. 01.

- ***Istenhez való fohászkodás a nehézségeinktől való megszabadulás érdekében***

A helyszín kiválasztásának indoklása:

Miért Mártély?

Iskolánk hajdani tanulója **Hegedűs Endre**⁴ Kossuth- és Liszt-díjas zongoraművész gondolatai Mártélyról:

„... mert ezt hívhatjuk egy olyan helynek, ahova az ember teste és lelke visszavágyik, mert erőt kap. És ilyen Mártély. A csodálatos, nyugodt víztükörrel, a madarakkal, vagy éppen a csenddel, ahol eggyé lehet válni a természettel, ahol béke van az ember lelkében. És éppen a csendben, tud megszólalni a legszebb muzsika, a jó Isten dicsérete. Mert ez jut itt eszembe, hogy milyen csodálatos és milyen gyönyörű a teremtett világ.”

Mártély történelme:

„Már az Árpád-korban állott templom Mártélyon... amit Szent Adorjánról neveztek el. A középkori falu és a templom a mai árvízvédelmi töltésen belül, közel a Tiszához, a jelenlegi strand területén lehetett. A Tisza szabályozásakor végleg eltűntek a nyomai.”⁵

Ennek az egykori templomnak a körülbelüli helyén gyülekezünk, lehetünk részesei a teremtett világ csodájának.

1. Előkészületek:

- ✓ elméleti felkészülés, kutatómunka, a szervezőcsapat megalakítása
- ✓ téma, elérendő cél, helyszín, tervezett időtartam meghatározása
- ✓ konkrét helyszín, időpont kiválasztása, meglévő erőforrások feltérképezése (tárgyi, személyi, és eszközszükséglet)
- ✓ szükséges engedélyek beszerzése a helyszínre, a helyszínre való eljutáshoz
- ✓ tervezett helyszín bejárása, lehetséges veszélyforrások feltérképezése, pontos idő és útvonalterv készítése
- ✓ szükséges új erőforrások anyagi fedezetének előteremtése, beszerzés
- ✓ helyszínek, időpontok lefoglalása

⁴ Hegedűs Endre portréfilm a Szerelmes Földrajz sorozatban

<https://youtu.be/yx0Z1-EU1H8>

utolsó letöltés: 2023. 05. 01.

⁵Katolikus falu, református tanyavilág

https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/100_falu/Martely/pages/015_katolikus_falu.htm

utolsó letöltés: 2023.03.22.

- ✓ résztvevők tájékoztatása a zárándoklat tervezett helyszínéről, időpontjáról, tervezett idejéről
- ✓ résztvevők számának, igényeinek felmérése
- ✓ résztvevők visszajelzései alapján a terv módosítása (*parkoló, kerékpártárolás lehetőségének felmérése, mosdóhasználati lehetőség módosítása a résztvevők számának függvényében*)
- ✓ a jelentkezők felkészítése a zárándoklatra, tájékoztató levél, térkép, szükséges öltözet, felszerelés
- ✓ időjárási előrejelzés figyelése
- ✓ elsősegélynyújtáshoz szükséges felszerelés biztosítása
- ✓ Madárhatarozó mobiltelefonos alkalmazás⁶ megismertetése, letöltési lehetőségre való figyelemfelhívás
- ✓ **szófelhő** készítése a gyerekekkel az előzetes ismeretekből (Mit tudsz Mártélyról?)⁷
- ✓ táblázat készítése Mártélyról, a Tisza holtágáról (*Mi az, amit már tudok? Mit szeretnék megtudni? Mit tudtam meg?*)

2. Lebonyolítás:

- ✓ a helyszínre a szükséges eszközök kiszállítása, kihelyezése, zárándoklat útvonalának biztosítása
- ✓ zárándokok érkezése a gyülekezőhelyre, **közös ima**
- ✓ falevél választása, ami a számunkra **nehézséget okozó dolgokat szimbolizálja, amiktől való megszabaduláshoz kérjük a mennyei Atya segítségét**
- ✓ **Zárándoklat, tanösvény-túra az élő Tiszához gyalogosan**⁸
- ✓ **elcsendesedés, nehézségektől való megszabadulás a Tiszánál**
- ✓ visszaérkezés a parkolóba, étkezés
- ✓ kiscsoportos beszélgetés a nővérekkel, lelkészekkel
- ✓ választható kiegészítő programok, játék
- ✓ indulás haza, egyénileg

⁶ <https://www.mme.hu/madarhatarozo-mobiltelefonos-alkalmazas-0>

utolsó letöltés: 2023. 04. 05.

⁷ <https://wordart.com/create>

utolsó letöltés: 2023. 04. 12.

⁸ <https://www.google.com/maps/place/Tisza-holt%C3%A1g+Tan%C3%B6sv%C3%A9ny,+M%C3%A1rt%C3%A9ly/@46.4632039,20.1922582,14z/data=!4m9!1m2!2m1!1zTcOhcnTDqWx5LCBUYW55YSAyNCAu!3m5!1s0x474470e24796fd03:0x2ae825af6eed7ac5!8m2!3d46.4632048!4d20.2118571!15sChVNw6FydMOpbHksIFRhbmlhIDI0IC6SARBuYXRpb25hbF9yZXNlcnZl4AEA>

utolsó letöltés: 2023. 04. 12.

3. értékelés, tanulságok levonása

Közvetlenül az esemény után a szervezésben résztvevőkkel összegezzük a zárandoklat tanulságait. A résztvevőknek is lehetőséget biztosítunk arra, hogy elmondják benyomásaikat a zárandoklatról, az esemény után is.

Szemponatok:

- ✓ a résztvevők hangulata, elégedettsége
- ✓ hangulat
- ✓ időterv betarthatósága
- ✓ felmerülő nehezítő körülmények, azok megoldása
- ✓ szükséges eszközök elégsége,
- ✓ a helyszíni feltételek megfelelősége

Részletes időterv	
Tevékenység	Időpont
1. Előkészületek: kutatómunka, elméleti felkészülés, tervezés, felkészülés, engedélyek stb. A helyszín előzetes bejárása, útvonal megtételének lemerése az időtervhez stb.	kb. fél évvel a zárandoklat előtt 2023. június
Interaktív játékok elkészítése	folyamatosan szeptemberig
Fenntarthatósági témahét A 2022/2023-as tanév kiemelt témái a biodiverzitás, a fenntartható értékek, az energia és a hulladék.	
Ismerkedés ASSISI SZENT FERENC életével⁹	2023. április 24. és 28. között
Levél a szülőknek, igényfelmérés, szóbeli tájékoztatás tartása igény szerint	2023. június

⁹ <https://archiv.katolikus.hu/szentek/1004.html>
https://jelesnapok.oszk.hu/prod/unnep/assisi_szent_ferenc
utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

Emlékeztető a résztvevőknek, a végleges létszám felmérése	2023. augusztus vége, szeptember
A helyszín újbóli bejárása, pontosítás a tevékenységbe bevont személyekkel	2023. augusztus, szeptember
A gyerekek felkészítése az iskolában, otthon. Erdő Ernő bácsi meséinek ide vonatkozó részeinek megtekintése, beszélgetés a látottakról (lásd melléklet) online játékok az iskolában, google tantermen keresztül otthon, beszélgetés az iskolában: ✓ Az erdő védelme (Erdő Ernő bácsi meséi) ✓ Hulladékgazdálkodás ✓ Természetes anyagok használata a csomagolásban ✓ Mit vigyünk/ mit ne vigyünk magunkkal a természetbe?	2023. június - szeptember első hete Iskolánk tanulói számára a
Csere-bere nap megszervezése Lehetőséget biztosítunk a szülőknek arra, hogy az iskolába hozzák azokat a számukra feleslegessé vált, gyermekeik által már nem használt jó állapotú túrázáshoz használható ruhadarabokat, szülői döntés alapján játékokat is. Ezeket körülbelüli értékük szerint csoportosítjuk, a leadáskor az értéknek megfelelő termést (makk, gesztenye felhasználásával) adunk, melyekért választhatnak nekik szükséges eszközöket, játékokat.	2023. szeptember 4-5.
Madárhatórozó mobiltelefonos alkalmazás letöltése a szülőkkel Az MME és a Farkaskölykök Ifjúsági Egyesület Android és iOS rendszereken futó mobiltelefonos alkalmazása¹⁰ Fa Book¹¹ néven, Országos Erdészeti Egyesület által fejlesztett terepi fahatórozó alkalmazás¹² letöltése	2023. szeptember 4-5.
2. Lebonyolítás	2023. szeptember 9. esőnap: szeptember 16.

¹⁰ <https://www.mme.hu/madarhatarozo-mobiltelefonos-alkalmazas-0>

utolsó letöltés: 2023. 04. 05.

¹¹ <http://fabook.oeo.hu/>

utolsó letöltés: 2023. 05. 01.

¹² <https://erdeiprogramok.hu/2018/05/10/milyen-fat-lattam-az-erdoben-applikacio-segiti-a-kirandulokat/>

utolsó letöltés: 2023. 05. 01.

Gyülekező, a résztvevők üdvözlése: a zárándoklat céljának rövid ismertetése (domonkos nővérek, református lelkész, hittanoktató)	8:30 – 9:15
IMA a mellékletben szereplő gyűjteményből a megfelelő ima kiválasztása Református testvéreinknek református lelkész vezetésével a Holt-Tisza partján Katolikus testvéreink számára a Boldogasszony kápolnánál 13 14	9:15 – 9:45

¹³ Saját fotó

¹⁴ saját fotó

A közös séta szabályainak megbeszélése. Fekete István: Az erdő fohásza ¹⁵ -nak ismétlése (lásd Segédanyag)	9:45 – 9:50
Egy falevelet választanak a résztvevők, melyet végig a kezükben tartanak, „ <i>cipelnek</i> ”, ez szimbolizálja a magukkal hozott terheket, nehézségeket, amiktől a zárándoklat végén Isten segítségét kérve megszabadulhatnak.	9:50 – 10:00
Zárándoklat a tanösvényen az élő Tiszához ¹⁶ Indulás kisebb csoportokban	kb.:10:05-től
Csendes megálló, a természet hangjainak megfigyelése, befogadása Közös énekek: <i>Szívem csendben az úrra figyel</i>¹⁷ <i>Hála, hogy itt a csendes reggel...</i>¹⁸ Egyik ilyen állomás a kilátó:	

¹⁵ <https://gyerekversek.hu/az-erdo-fohasza/>

utolsó letöltés: 2023. 05. 01.

¹⁶ <https://www.google.com/maps/place/Tisza-holt%C3%A1g+Tan%C3%B6sv%C3%A9ny,+M%C3%A1rt%C3%A9ly/@46.4632039,20.1922582,14z/data=!4m9!1m2!2m1!1zTcOhcnTDqWx5LCBUYW55YSAyNCAu!3m5!1s0x474470e24796fd03:0x2ae825af6eed7ac5!8m2!3d46.4632048!4d20.2118571!15sChVNw6FydMOpbHksIFRhbmlhIDI0IC6SARBuYXRpb25hbF9yZXNlcnZl4AEA>

utolsó letöltés: 2023. 04. 12.

¹⁷ <http://www.refiskola-nanas.hu/oktatas-2/hittan/reformatus-imak/>

utolsó letöltés: 2023. 04. 12.

¹⁸ https://csecsy.hu/konyvek/enekeskonyv/hala_hogy_itt_a_csendes_reggel

utolsó letöltés: 2023. 05. 09.

19

Az élő Tiszánál IMA, **fohász Istenhez**, hogy segítsen minket a **nehézségektől való megszabadulásban**, annak megfigyelése, hogy egy apró falevél is milyen nehéz lehet, ha magunkkal hordozzuk.

Avilai Szent Teréz idézet²⁰

*"Semmi se aggasszon, semmi meg
ne félemlítsen. Elmúlik minden.
Csak Isten marad ugyanaz.
Mindent elér a türelmes, és akinek
megvan az Istene, mindene
megvan.
Isten egyedül elég"*

Ima a felnőtteknek: Ima gondjaim átadásáért²¹

URAM, átadom Neked mindem gondomat, melyek saját személyem és hozzátartozóim miatt nyugtalanítanak.

Átadom neked minden lelki és testi szenvedésemet.

Hiszem, hogy gondod van Ránk, és minden gondomat a te kezébe teszem. Tégy velem azt, amit akarsz.

Nem gondolok többé azokra a körülményekre, melyek ezeket előidézték.

Nem akarok többé arra gondolni, hogyan, és miért kezdődött el,...? Elég, ha te tudod.....

Bizalommal akarok a jövőbe tekinteni, mert tudom, hogy Te a javunkat akarod, és hiszem azt, hogy "Az Isten szeretőknek minden a javukra válik ".

¹⁹ saját fotó

²⁰ http://plebania.net/hittanterem/?op=view&k_id=3055

utolsó letöltés: 2023. 05. 04.

²¹ http://plebania.net/hittanterem/?op=view&k_id=2449

utolsó letöltés: 2023. 05. 04.

*Hálát adok szenvedéseimért, hisz tudom, hogy ezáltal közelebb kerültem Hozzád. vegyél el belőlem minden bizalmatlanságot, félelmet, szorongást, aggodalmat.
Szabadíts meg engem Szentlelked által minden rossz, negatív tapasztalattól,
Add, hogy gyermeki szívvel egészen Rád hagyatkozzam!
Rád bízom életemet, halálomat, testi, lelki gyógyulásunkat. AMEN*

Közös dal: Ne aggodalmaskodjál!²²

Ezt a dalt nagyon szeretik a gyerekek. (Az osztályban gondok, bajok esetén ezzel a dallal fordulunk Istenhez, hogy adjon nekünk erőt, türelmet, kitartást, a nehézségek megoldásához.)

Szentegyházi Gyermekfilharmónia több alkalommal járt iskolánkban, koncertet is adtak a Szent István király templomban.

*Ne aggodalmaskodjál,
nézz Istenedre fel!
Ő felruházz és táplál,
rád gondot ő visel!
Dicső Király
az ég a föld Ura!
Szívem Tiéd,
légy annak is Ura!*

Indulás vissza az Ősi ír imádsággal:

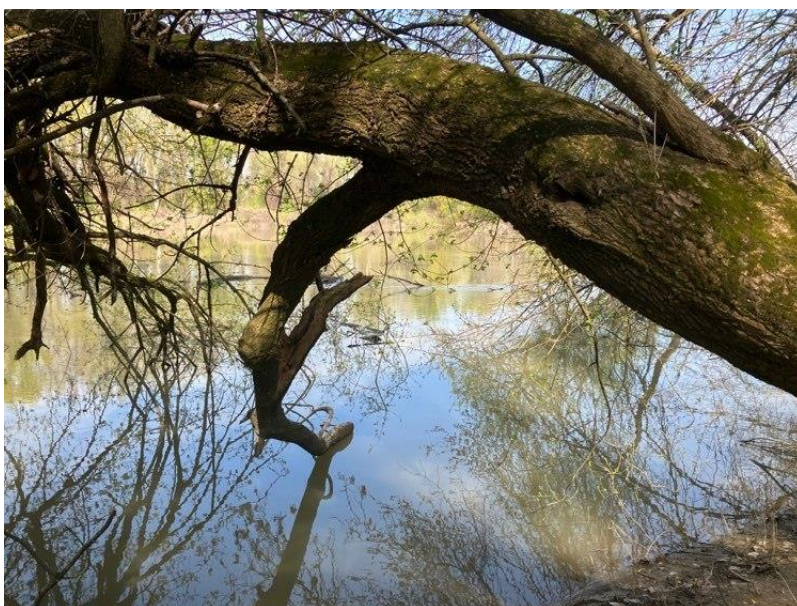
*Az Úr legyen előtted,
hogy jó utat mutasson neked.
Az Úr legyen melletted, hogy
karjaiba zárjon és megvédjen
a veszedelmektől.
Az Úr legyen mögötted,
hogy oltalmazzon a gonosz cselvetéseitől.
Az Úr legyen tebenned,
hogy megvigasztaljon, ha szomorú vagy,
hogy megvédjen, ha rád rontanak.
Az Úr legyen fölötted, hogy megáldjon.
Így áldjon meg téged a jóságos Isten
ma, holnap és mindenkor.
(Ősi ír imádság)²³*

²² <https://youtu.be/kevu0jqCnsg>

utolsó letöltés: 2023. 05. 07.

²³ http://plebania.net/hittanterem/?op=view&k_id=738

utolsó letöltés: 2023. 05. 04.

24

Csendes megálló, (étkezés, ének, ima, beszélgetés)

Visszaérkezés a parkolóba, visszaérkezés után családonként étkezés, mosdóhasználat.

13:00 – 13:30 óra

Délutáni tevékenységek:

1. Csoportos beszélgetések a nővérekkel, református lelkész házaspárral, református hittanoktatóval

Az út során amikor ...

Az út során azt éreztem, hogy

Nekem nagyon könnyű volt, hogy

Nehezemre esett, hogy

Azért voltam nagyon vidám, mert

Legközelebb jó lenne, ha

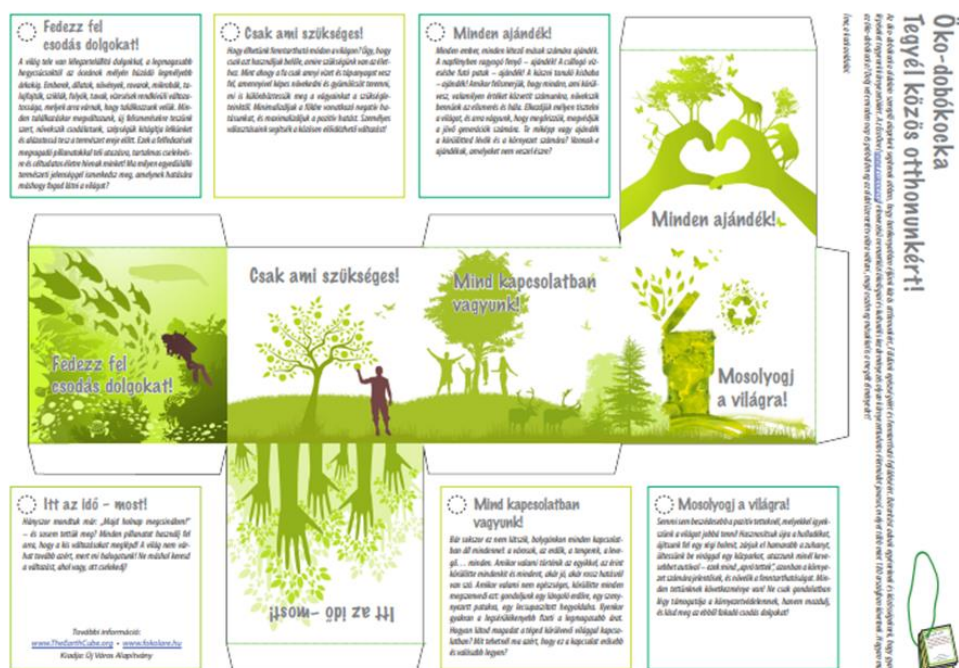
Azt szerettem volna, hogy

Én azt vártam ettől a naptól, hogy

13:30 - 14:45 óra

²⁴ saját fotó

2. Öko-dobókocka²⁵ játék

3. Kalandpark látogatás kisebb csoportokban

(az Oktatóközpont mellett található Kalandparkban tehetik próbára ügyességüket a gyerekek, Vásárhelyi laccímkartárával rendelkező gyerekeknek ingyenes, időközönként szükséges előzetes regisztráció.

26

²⁵ https://www.katped.hu/sites/default/files/oko_dobokocka.pdf

utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

²⁶ saját kép

4. Keress valamit, ami: zöld, puha, illatos, érdes, nedves, száraz, könnyű, nehéz...	
5. Kéregminta-vétel A gyerekek a környező fák kérgét zsírkrétával átsátírozzák, megvizsgálják a fák kérgét, leveleit. A szülők által telefonokra letöltött Fa Book használata.	A4-es lapok, zsírkréta mobil telefonok
6. Makovecz-ház megtekintése, beszélgetés a nádtető építéséről	
„levél-focilabda” focilabda készítés közösen falevélből, focizás	falevelek, spárga, kapuk kijelölése
Helyszíne lehet a Mártélyi Szent Adorján-templom²⁸, vagy a parkoló	15 óra

²⁷ saját fotó

²⁸ térkép: <https://www.openstreetmap.org/way/372634484>
utolsó letöltés: 2023. 05. 07.

Záró ima: Az Úr imádsága (Miatyánk)

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy,
szenteltessék meg a te neved;
jöjjön el a te országod;
legyen meg a te akaratod,
amint a mennyben, úgy a földön is.
Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma;
és bocsásd meg vétkeinket,
miképpen mi is megbocsátunk
az ellenünk vétkezőknek;
és ne vígy minket kísértésbe,
de szabadíts meg a gonosztól!
(Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség
mindörökké.) Ámen.

Indulás haza

Segédanyag a későbbi zárandoklatokhoz

1. Énekek, versek és imák gyűjteménye a témához²⁹:

Fekete István: Az erdő fohásza³⁰

Vándor, ki elhaladsz mellettem, ne emelj rám kezet!
Én vagyok tűzhelyed melege hideg téli éjszakákon,
Én vagyok tornácod barátságos fedele,
Melynek árnyékába menekülsz a tűző nap elől,
És gyümölcsöm oltja szomjadat.
Én vagyok a gerenda, mely házadat tartja, és vagyok asztalod lapja,
Én vagyok az ág, amelyben fekszel,
A deszka, amelyből csónakod építet.
Én vagyok házad ajtaja
Bölcsőd fája ...
... Koporsód fedele.

Vándor, ki elmegy mellettem,
Hallgasd meg kérésem:

NE BÁNTS!

Naphimnusz³¹

Mindenható, fölséges és jóságos Úr,
Tiéd a dicséret, dicsőség és imádás,
És minden áldás.
Minden egyedül téged illet, Fölség,
És nem méltó az ember, hogy nevedet kimondja.
Áldott légy, Uram, s minden alkotásod,
Legfőképpen urunk-bátyánk, a Nap,
Aki a nappalt adja
és aki reánk deríti a te világosságod.
És szép ő és sugárzó, nagy ragyogással ékes:
A te képed, Fölséges.
Áldjon, Uram téged Hold nénénk
és minden csillaga az égnek;
Őket az égen alkotta kezéd fényesnek, drága szépnek!

²⁹ <https://www.katped.hu/sites/default/files/ima-enekek.pdf>

utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

³⁰ <https://gyerekversek.hu/az-erdo-fohasza/>

utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

³¹ <https://pestiferences.ferences.eu/misek-es-imadsagok/assisi-szent-ferenc-imai/naphimnusz/>
<https://youtu.be/a4Yg97sMg7w>

utolsó letöltés: 2023. 03. 22.

Áldjon, Uram, tégedet Szél öcsénk,
Levegő, felhő, jó és rút idő,
kik által élteted minden te alkotásodat.
Áldjon, Uram, tégedet **Víz hűgunk,**
oly nagyon hasznos ő,
oly drága, tiszta és alázatos.
Áldjon, Uram, Tűz bátyánk;
Vele gyújtasz világot éjszakán.
És szép ő és erős, hatalmas és vidám.
Áldjon, Uram, téged Földanya nénénk,
Ki minket hord és enni ad.
És mindennemű gyümölcsöt terem,
füveket és színes virágokat.
Áldjon, Uram téged minden ember,
ki szerelmedért másnak megbocsát.
És aki tűr gyötrelmet, nyavalyát.
Boldogok, kik tűrnek békességgel,
Mert tőled nyernek majd, Fölséges, koronát.
Áldjon, Uram, nővérünk, a testi halál,
Aki elől élő ember el nem futhat.
Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
És boldogok, akik magukat megadták
te szent akaratodnak,
Második halál nem fog fájni azoknak.
Dicsérjétek Uramat és áldjátok,
És mondjátok hálát neki,
és nagy alázatosan szolgáljátok.

(Sík Sándor ford.) *Schütz* 1993:275.

Dsida Jenő: Cantico di frate Sole³²

Felséges Úr, mindenható s jónak mindenek felett!
Tied a dicsőség, dicséret, áldás
és minden tisztelet!
Minden Téged illet, Felség, egyedül
s nincs ember, aki Téged méltón emleget.

³² <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/dsida-jeno-201B9/muforditasok-20BBC/assisi-szent-ferenc-20C17/cantico-di-frate-sole-20C18/>
utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

Dicsérjen s áldjon, én Uram,
kezednek minden alkotása,
különösen bátyánk-urunk, a Nap,
ki nappalt ad, világít és minket megvidámít.
Fényes ő és ékes ő és sugárzó roppant ragyogása
felséges arcod képemása.

Áldjon, én Uram, asszony-nénénk, a Hold és minden csillagok,
kiket az égre szórtál és szépek most és kedvesek és csillogók.

Áldjon, én Uram, a mi öcsénk, a Szél,
az Ég s a Lég s a Hó s a Hő s a derűs és borús Idő,
kik által éltetsz mindent, ami él.

Áldjon, én Uram, Húgunk, a Víz,
oly tiszta, hasznos, jóleső, alázatos és kedves ő.

Áldjon, Uram, mi Földanya-nénénk,
ki tart és táplál minket, hogy megélnénk,
ki füvet hajt és gyümölcsöt terem és sok színes virággal élénk.

Áldjon, én Uram,
minden ember, kit háborúság, baj, gyötrelm ért,
de tűr és megbocsájt szerelmedért.
Boldogok, kik mindent békén viselnek,
Te nyújtasz nekik, Felség, egykoron babért.

Áldjon, én Uram,
mi nővérünk, a testi Halál,
ki minden élő embert megtalál.
Akik halálos bűnben halnak meg, jaj azoknak,
boldogok, akik szentséges akaratodhoz igazodnak,
nem tesz kárt bennük második halál.

Dicsérjétek s áldjátok az Urat,
s adjatok hálát Neki,
s roppant alázattal szolgáljatok Neki!

Minden mi él csak téged hirdet³³

Minden, mi él csak téged hirdet,
Minden dicsér, mert mind a műved.
Azzal hogy él ezt zengi Néked:
Dicsérlek én, dicsérlek Téged!

Dicsér az ég, nap, hold és csillagok,
Fény és sötét, nap, éj és hajnalok.
Dicsér a szél, felhő és hóvihar,
A víz, s a tűz megannyi tiszta dallal.

R.: Minden, mi él csak téged hirdet ...

Dicsér a föld, dicséri szent Neved,
Mint jó anyánk, táplál, s ad eledelt.
Virág, gyümölcs, zöld fű, fa, hegyvidék,
Tó és folyó, síkság és büszke bérc.

R.: Minden, mi él csak téged hirdet..

Csillagoknak teremője³⁴

Csillagoknak teremője,
Vigyázz minden kicsi kőre!
Fűre, fára, szőlőtőre,
S minden téged éneklőre!

Csillagoknak teremője,
Vigyázz minden emberekre!
Árvákra, és özvegyekre,
Útonjáró legényekre!

³³ <https://www.zeneszoveg.hu/dalszoveg/25440/egyhazi-zenek/minden-mi-el-zeneszoveg.html>
<https://youtu.be/HZDj4NSHzNA>
<https://youtu.be/jynnV3-JMUK>

utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

³⁴ https://chordu.com/chords-tabs-t%C3%B3th-%C3%81rp%C3%A1d-csillagoknak-teremt%C5%91je-partiumi-%C3%89nekkar-partium-choir-ohrid-2017--id_YyREcjZGIFY

utolsó letöltés: 2023. március 22.

Törzsök Béla: Felvirradt az Isten napja³⁵

Szöveg, kotta

Quasi parlando
d

Törzsök Béla

Fel- vir- radt az Is- ten nap- ja,
A- rany é- gen ú- szó lab- da.
Ké- szülj, lel- kem, az új nap- ra,
A- ján- dé- kos Is- ten ad- ta!

2. Annak neve legyen áldott,
Aki minket így megáldott:
Földeinkbe beleszántott
Szépségéből egy szilánkot. | 3. Csillagoknak teremője
Vigyázz minden kicsi kőre,
Fűre, fára, szőlőtőre
S minden téged éneklőre!
<i>Szedő Dénes</i> |
|--|---|

³⁵ VÍGAN ÉNEKELJ AZ ÚRNAK! Képzési segédanyag RPI képzésekhez, óvodapedagógusok és katechéták számára; RPI képzési segédlet Budapest, 2016
<http://gyerekoldal.reformatus.hu/honlapok/enekszoveg/jezusenek/enek3.htm>
letöltés: 2023. 03. 29.

Reményik Sándor: A teremtés hat napja előtt³⁶

Te láttad az erdőt,
Mielőtt erdő lett volna.
Mielőtt a vizek a szárazföldről
Elválasztattak volna.
Azért fested most híven, igazán,
Azt is, mit itt nem láttál.
Magadban a dolgok ős-képére
Reá találtál.
A képeiden azért hallik
Szinte-szinte a vizek dübörgése,
Vihar-tört szálfa hörgő reccsenése.

Te láttad az erdőt
Mielőtt erdő lett volna.
Mert naiv gyermek-hit az, hogy az Isten
A Hat Nap előtt mit se csinált volna.
A hosszú-hosszú örökléten át
A Művészt szabta, formálta remekbe,
Illesztgette mulhatatlan keretbe,
Bölcsőjét a chaos felett ringatta,
A világ tervrajzába beavatta,
Szoktatta a halhatatlansághoz...

Aztán fogott csak hozzá a világhoz.

³⁶ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/remenyik-sandor-1DE81/egy-eszme-indul-1925-1E230/a-beepitett-lelek-1E486/a-teremtes-hat-napja-elott-1E4C4/>
utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

REFORMÁTUS felekezet

Reggeli ima³⁷:

Jó Istenem, felébredtem, te öröködtél énfelettem. Köszönöm, hogy megtartottál, hogy felettem virrasztottál. El ne hagyj a mai napon, légy kísérőm a jó úton: Hogy parancsod meg ne szegjem, Krisztusomat hűn kövessem. Ámen.

Szombat reggeli imádság³⁸

Szívem csendben az úrra figyel³⁹

Szívem csendben az Úrra figyel

Fordította: Cseri Kálmán

Német dallam

1.

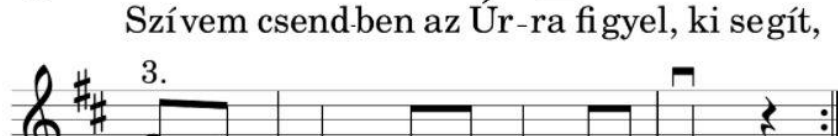
Szívem csendben az Úr-ra figyel, ki segít,

2.

Szívem csendben az Úr-ra figyel, ki segít,

3.

Szí-vem csend-ben az Úr-ra fi-gyel.

Szívem csendben az Úrra figyel, ki segít,

Szívem csendben az Úrra figyel, ki segít,

Szívem csendben az Úrra figyel.

³⁷ <https://faggyasegabika.ewk.hu/>

utolsó letöltés: 2023. 05. 07.

³⁸ https://enekeskonyv.reformatus.hu/documents/2653/35_Szombat_reggeli_im%C3%A1ds%C3%A1g.pdf

utolsó letöltés: 2023. 05. 07.

³⁹ <http://www.refiskola-nanas.hu/oktatas-2/hittan/reformatus-imak/>

utolsó letöltés: 2023. 05. 07.

Hála, hogy itt a csendes reggel... ⁴⁰

1. Há - la, hogy itt a csen - des reg - gel,
2. Há - la ba - rá - tért, test - vér - szí - vért,
3. Há - la a munka ál - dá - sá - ért,

Há - la, hogy éj - re nap - pal jó:
Há - la, hogy bennük bíz - ha - tom,
Há - la a bol - dog per - ce - kért,

Há - la, hogy minden ó - rám gond - ját
Há - la, hogy minden el - len - ség - nek
Há - la, hogy ad - tál dalt is, fényt is,

el - hor - doz - za Ő.
bé - két hoz - ha - tom.
ad - tál szép ze - nét.

⁴⁰ https://csecsy.hu/konyvek/enekeskonyv/hala_hogy_itt_a_csendes_reggel
utolsó letöltés: 2023. 05. 09.

Kiegészítő programok Mártélyon

- ✓ Pallósor, **Vízi tanösvény** látogatása kiscsoportokban
- ✓ Bodnár Bertalan Természet- és Környezetvédelmi Oktatóközpont⁴¹ látogatása. (Üdülőkörzet, Darvassy I. u. 17-19.)

42

- ✓ Kajakozás, kenuzás: az oktatóközponttól bérelhetőek az eszközök
- ✓ Zöld Lépés **Nordic Walking**⁴³ egyesület bemutatója, az edzésforma kipróbálása. (Hódmezővásárhelyen működő egyesület céljaként tűzte ki az egészségmegőrzést, a gyaloglás népszerűsítését, a fizikai állóképesség növelését.)
- ✓ Lovas kocsival **túra a Késmárki Imre-féle szélmalomhoz** ipari műemlék⁴⁴

⁴¹ <https://hodmezovasarhely.hu/kornyezeti-neveles-12/>

utolsó letöltés: 2023. 04. 05.

⁴² saját fotó

⁴³ <http://www.zoldlepes.hu/index.php>

utolsó letöltés: 2023.04.04.

⁴⁴ <https://www.muemlekem.hu/muemlek/show/3422>

utolsó letöltés: 2023. 04. 05.

Egyéb tevékenységek (a felsorolt tevékenységek közül évente válogathatnak a résztvevők igényeiknek megfelelően)

tevékenység	szükséges anyagok, eszközök
Képkirakók (lásd melléklet)	halak, madarak, emlősök képei különböző formában kinyírva, boríték
Levélgyűjtés: Keress egy falevelet! Mi jut róla eszedbe? Miért szép? levélalapján a fa meghatározása Gyűjtött faágakból, levelekből képek kirakása, rövid történet kitalálása, eljátszása	http://fabook.oee.hu/ faágak, falevelek, spárga
<i>Madara tolláról, állatot árnyékaról lehet megismerni! (lásd melléklet!)</i>	Állatok és árnyékuk képeken.
Ügyességi játékok: „ötödölő” futással	kötél a pálya kijelöléséhez, színes fekvő bóják vagy kétszínű babzsák

Filmajánló a témához

Tisztelgés egy elhunyt vásárhelyi operatőr előtt:

Húvös Oszkár: Mártély Holt-Tisza⁴⁵

Mártélyi halak⁴⁶

Mártély tavasszal I Természeti kisfilm I.⁴⁷

Családoknak, téma iránt érdeklődő felnőtteknek ajánljuk:

Özönvíz előtt - teljes film	https://youtu.be/B4X8P_x2AbQ
Hulladék Akadémia - Szólt a kakas: Ébresztő	https://youtu.be/ErPvDomIUZE
Szelektív hulladékgyűjtés (2015)	https://youtu.be/yYal409iGbY
Változó növényállomány a klímaváltozás árnyékában	https://youtu.be/xMOgOOGiIpk
AGAPÉ - "Műveljétek és őrizzétek!" - A teremtésvédelemről (13. adás)	https://youtu.be/niBzdDmnsxg
Ökotízparancsolat – Ararát Szöveg: Koltai Zsuzsi	https://youtu.be/nC98CQ9s0CI

⁴⁵ https://youtu.be/If_JM9RIR5g

⁴⁶ https://youtu.be/65jY07r_mKU

⁴⁷ <https://youtu.be/X9L0ilD7ubg>

Filmajánló gyerekeknek:

Erdő Ernő bácsi meséi 1 percben	
Mi az az erdő?	https://youtu.be/qieaVaYejk8
Mik azok a fák?	https://youtu.be/ko2qb0QUY1I
Miért van szemét az erdőben?	https://youtu.be/e0R54unAwDY
Miért nem szabad szemetelni az erdőben?	https://youtu.be/U4dpGrxgOfU?list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5It689iCmB40BWTNJ
Hogyan kell az erdőben viselkedni?	https://youtu.be/DFKjNsFfapI
Miért van a fának gyökerük?	https://youtu.be/jhncf5eglow
Mi az az avar?	https://youtu.be/zph77EDmXBk?list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5It689iCmB40BWTNJ
Milyen gombák vannak az erdőben?	https://youtu.be/OKz3FbOHGEk?list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5It689iCmB40BWTNJ
Milyen állat a vidra?	https://youtu.be/n-JzJVjFqPk?list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5It689iCmB40BWTNJ
Mi az a tanösvény?	https://youtu.be/FE4baOHZUII?list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5It689iCmB40BWTNJ
Mi az a lombkorona tanösvény?	https://youtu.be/qtfI58u0gZ8?list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5It689iCmB40BWTNJ
Mi az a klímaváltozás?	https://youtu.be/q86njH3WKzA?list=PLKvx2RL2fVzLNRaQ5It689iCmB40BWTNJ

Ötletbörze a későbbi zárandoklatokhoz:

- ✓ Mártély története helyismereti előadás
- ✓ Tisza szabályozása, holtág kialakulása
- ✓ halászat, horgászat történetével előadás megtekintése **Dobó horgászegyesület**
- ✓ Mártélyhoz kötődő kultúra: képzőművészet, festők dombja, művésztelep
- ✓ Makovecz-ház megtekintése, nádtető stb.
- ✓ képkirakó a holtág növény és állatvilágából
 - növények: sulyom, békatutaj, rucaöröm
 - halak: ponty, keszeg, lápilóc, vágócsík, bucó
 - madarak: fülemüle, zöldike, feketerigó, barátposzáta, macskabagoly, rétisas, fekete gólya, barna kánya, kanalasgém, szürke gém, kis kócsag, bakcsó
 - emlősök: vidra, vadmacska, denevér, hód

Mártély

Mártély története⁴⁸:

„A falu védőszentje Szent Adorján mártír. Szent István alatt a halásztelepülés templomos hely. Hosszú évszázadok alatt az eredeti „Szent Adorján mártír falva” elnevezés Mártélyra formálódott. Az első oklevéli említés 1016-ból való, de 1024-ben a mártélyi halászhelyek már a zalavári apátság birtokában vannak. A település a várnai csata évében Hunyadi Jánosé, a török időkben néptelen. A lakatlan síkot, a Tisza mente mocsaras táját a vásárhelyi kirajzás népesítette be, s került a környék Mártély-pusztá néven Hódmezővásárhelyhez. A falu 1950 óta önálló település, de a védelem alatt álló hullámteret 1973-ban bekebelezte a város.”

A táj 60%-át természetes, de főleg telepített facsoportok, erdők borítják. A 80-100 éves nyárasok, fűzések a vízszabályozások korából valók.

A védett terület 1979 óta szerepel a „nemzetközi jelentőségű vadvizek jegyzékében” (ramsari egyezmény).

Mártély története, név eredete⁴⁹

A falu északnyugati irányban 10 km-re fekszik Hódmezővásárhelytől, a Tisza folyó partján. **Területe** már az Árpád-korban lakott volt, később a zalavári bencés apátság halászhelye. A település létezésének első írásos nyomai a XI. századig követhetők vissza. Szent István alapította egykor a zalavári bencés monostort, s nekik adományozta többek

⁴⁸https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/megyek/oroksege/Csongrad_megye/pages/Napfenyország/Hun/Te xt/martelyi_tajvedelmi_korzet.html

utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

⁴⁹ https://martely.hu/index.php?page_id=343

utolsó letöltés: 2023.03.22.

között "Szent Adorján Mártír" pusztát. A legkorábbi írásos emlék I. István 1024-es keltezésű oklevele említi környékünkön fekvő birtokot és egyházat. A Tisza a középkorban bővelkedett halakban, ezért Árpád-házi királyaink több halászhelyet is adományoztak távoli kolostoroknak. Így került Mártély, a zalavári apátság tulajdonába.

Mártély nevének kialakulásáról a mai napig többféle feltételezés létezik. Az egyik szerint **Mártély neve** az egykori kolostor védőszentjének nevéből - *Zenthadrianmartyr, Adrianmartír, Adorján marthel, Martel, Martély, Mártély* - alakult ki az idők során létrejött szóalakulás miatt. Az itt élők elfeledték a messze fekvő kolostori templom nevét, s a mártír szó átformálódott. Egy 1929-ben megjelent jelentős helytörténeti munkában (Hódmezővásárhely története családok tükrében), Mártély nevének kialakulásáról a következőket olvashatjuk:

“Régen, talán 700 évvel ezelőtt már falu volt s ősi temploma, amelyben a krími tatárok fegyveres csordáinak közeledtére zúgott utoljára a vészharang, ott állott a töltésen belül, a Tisza kanyarjában, hol a villámsújtotta óriási fa kapaszkodik csonka koronájával az ég felé. Ha nagyobb a víz hullámverése, ma is emberi csontok bukkannak elő a síri álból, amely talán félezer évnél is hosszabb lehet. Hiszen mikor ezek a karok még öleltek, és harcoltak, és a vadat, halat elejtették zsákmányul, talán a Batu kán sárga viharszele Kiew körül járt. Vagy talán ott sem. Mert ki mondja meg, hogy nem Attila íjászáé volt-e az a koponya, mely most a mártélyi iskolás gyerekekre, ott a strand vizénél rávigyorog. Valamikor, ahogy a magyar kormányzata. Elnevezését Adorján mártírra vezeti vissza a kutatás. Tény, hogy a kereszténység korában itt vértanúhalált halt Adorján pap Isten szolgája, de egy falunak nem akkor tartják a keresztelőjét, mikor meghal, márpedig a falu Adorján mártírral együtt halt meg, hanem amikor megszületik. Régi magyar szó, “mart”-nak nevezte a folyóvíz partját, az “elve” pedig túli részt jelentett. Így lett például “Erdő-elve”-ből Erdély, (Trans-Silvânia), a Marton túli részből bizonyosan így született meg Mart-elve, vagyis Mártély-falu is

A XVIII. században Károlyi birtok volt, s a mai Hódmezővásárhely részét képezte. A XX. század első felében a község és a környező tanyavilág Hódmezővásárhely külterülete volt. Területe többször változott. Lélekszáma enyhén növekvő, köszönhetően a csendre és nyugalomra vágyó “kivándorlóknak”, akik ideköltözve, vagy állandó lakhelyül, vagy csak ideiglenes tartózkodásra, pihenésre, nyaralásra választják a községet. A lakosság, ősidők óta jórészt a halászatból élt.

1947-ben a **halászok** kényszerűségből halászati szövetkezetbe tömörültek, majd 1975-ben, miután a megye három halászati szövetkezete különvált - Csongrád, Hódmezővásárhely, Szeged - kialakultak az új felosztás szerinti halászati területek. A hódmezővásárhelyi szövetkezeté, s így a mártélyi halászok területe is, Csanytelektől, a lúdvári szivattyúállásig ért, beleértve a folyószakasz holtágait is. **A mártélyi holtág halászata** 1976-ban ért véget. Napjainkban kezelője és horgászati célú hasznosítója a **Dobó Ferenc** nevét viselő hódmezővásárhelyi **horgászegyesület**.

Tájvédelmi körzet: Kiskunsági Nemzeti Park⁵⁰

Hazánk harmadikként védetté nyilvánított tájvédelmi körzete. A kis foltokban még megtalálható 80-100 éves nyarasok, fűzések látszatra természetszerűnek hatnak, holott zömmel a töltések megépítése után, árvízvédelmi célból telepítettek. Megőrzésük mégis fontos. Nem csak tájképi szempontból, hanem mert sok rovarnak, odúlakó madárnak és denevérnek adnak otthont.

Tanösvény⁵¹

A **Tanösvények** közül az **Ártéri tanösvény** a Mártélyi Tájvédelmi Körzet északi, Korhány elnevezésű részterületét mutatja be. A 8 állomást felölelő ártéri túraút **2.650 m** hosszú, átlagosan **2-2,5 óra alatt teljesíthető**. A tanösvényt bejárva megismerhetik a Mártélyi holtág kialakulását.

A **Vízi tanösvény a Tisza vízi életét** és a holtág vízi élővilágát mutatja be közel **4 km hosszan**. A tanösvények a számos információs táblának köszönhetően önállóan is bejárhatóak, de igény szerint szakképzett túravezető segítségét is igénybe lehet venni.

⁵⁰ <https://www.knp.hu/hu/martelyi-tajvedelmi-korzet>

utolsó letöltés: 2023.03.22.

⁵¹ <https://hodmezovasarhely.hu/martely-uduloterulet/>

utolsó letöltés: 2023. 03. 29.

Játékleírások

Csoportok tagjainak névtanulós játéka	
Ismerkedés, névgyakorlás	Bemutakozás kettős körben; Névdobáló ⁵² Kettős körbe állva bemutatkoznak a szemben állók egymásnak, majd vagy a külső, vagy a belső körben állók lépjenek egyet jobbra, vagy balra megállapodás szerint. Ha már megismerték ismerik egymás neveit, egy puha tárgyat, labdát dobna körben állva annak, akinek már ismerik a nevét: <i>Kati dobja Zolinak!</i> Variáció: akitől kaptam, és akinek dobom, annak a nevét kell mondani. <i>Kaptam Petitől dobom Lacinak!</i> Jobb oldalt nincs senki se, gyere... ülj ide!⁵³ Körben ülnek a játékosok, úgy, hogy az első játékos jobbán egy üres hely marad. <i>Jobb oldalt nincs senki se, gyere Zoli, ülj ide! Mindig az folytatja a játékot, aki mellett jobb oldalon üres a hely.</i> Variáció: bal oldalon nincs senki se! Ki nincs velünk?⁵⁴ A játékosok körben állnak, egy kiválasztott játékosnak bekötjük a szemét, ő a kör közepére áll, ő nevét mondva kérdezzük: <i>Az erdőben jártunk, keltünk, Egy gyermeket elvesztettünk. Mondd meg, Kati, mondd meg nekünk, Ki az, aki nincs velünk?</i> A versmondás közben egy játékos elbújik, A középben lévőnek ki kell találni, hogy ki bújt el.
Figyelemfejlesztő játék	Elvesztettem a sapkám!⁵⁵ A játékvezető kezdi a játékot: <i>Elvesztettem a sapkám, megtalálta Gábor!</i> Gábornak azonnal folytatnia kell: <i>Nem Gábor találta meg, hanem Pisti!</i>

⁵² Konta Ildikó – Zsolnai Anikó: Szociális készségek játékos fejlesztése az iskolában 74-75. oldal
Nemzeti tankönyv kiadó, Budapest 2002

⁵³ Konta – Zsolnai 80. oldal

⁵⁴ Karlócai Marianne: Komámasszony, hol az olló? Gyermekek játékoskönyve A szerző kiadása, Budapest, 1987
174. oldal

⁵⁵ Karlóci 197. oldal

	Aki eltéveszti, vagy zálogot ad, vagy egy gyors feladatot megold.(leguggol kétszer, énekel egy dalt stb.)
Lazítás, egymás jobb megismerése, közösségépítés	Kígyó, vagy hőmérő játék⁵⁶ Aszerint sorakozzanak fel a játékosok, hogy mennyire jellemzőek rájuk az alábbi állítások (sor elején, kígyó feje, akire nagyon, vagy a hőmérő legmagasabb foka) <i>Szeretem a banánt.</i> <i>Szeretek csónakázni.</i> <i>Kedvelem a kutyákat.</i> <i>Születésnap hónapok szerint.</i>
Asszociációs játék a természetről	Jut eszembe!⁵⁷ A játékvezető elkezd a mondatot. <i>Nekem a füről nekem a nyuszi jut eszembe.</i> A 2. játékos folytatja: <i>Nekem a nyusziról a répa jut eszembe.</i> A játék lényege, hogy minél gyorsabban, az első gondolatukat mondják a játékosok.
Megismert állatok, növények nevének gyakorlása	Nyuszi pajtás hogy vagy?⁵⁸ A játék előtt beszéljünk arról, hogy milyen növényekkel, állatokkal ismerkedtünk meg a tanösvényen való sétálás során. A játékosok körben ülnek. A kezdő odafordul a mellette ülőhöz, és megkérdezi: <i>Hód pajtás hogy vagy?</i> A mellet ülő válaszol: <i>Köszönöm, jól vagyok.</i> A kérdező folytatja: <i>És a szomszédod hogy van?</i> Válasz <i>Nem tudom, de megkérdezem.</i> Odafordul a mellette ülőhöz és egy másik állat nevét mondva kérdezi: <i>Béka pajtás hogy vagy?</i> A szabály, hogy mindig más állatot kell mondani.

⁵⁶ Konta – Zsolnai 76. oldal

⁵⁷ Pándiné Csajági Mária: Szabad a játék Legyen élmény a tanulás játékos módszerekkel! www.neteducatio.hu
Budapest, 2007 42. oldal

⁵⁸ Pándiné 208. oldal

Képkirakó, vagy árnyékkereső

A képeket kinyomtatjuk, körbe nyírjuk így képezünk árnyképet. A képeket és az így elkészített árnyékot kell párosítani.

fekete rigó

<https://www.publicdomainpictures.net/hu/free-download.php?image=feketerigo&id=32184>

denevér forrás: <https://pixabay.com/hu/illustrations/denev%C3%A9r-%C3%A1llat-empl%C5%91s-sz%C3%A1rnyak-6315538/>

ponty

<https://pixabay.com/hu/vectors/%c3%a1llat-ponty-hal-%c3%a9desv%c3%adzi-t%c3%b3-foly%c3%b3-2029698/>

réti sas

<https://pixabay.com/hu/vectors/%c3%a1llat-mad%c3%a1r-sas-kedvencek-sziluett-2030001/>

hód:

<https://pixabay.com/hu/vectors/h%c3%b3d-%c3%a1llat-r%c3%a1gcs%c3%a1l%c3%b3-eml%c5%91s-vadvil%c3%a1g-48437/>

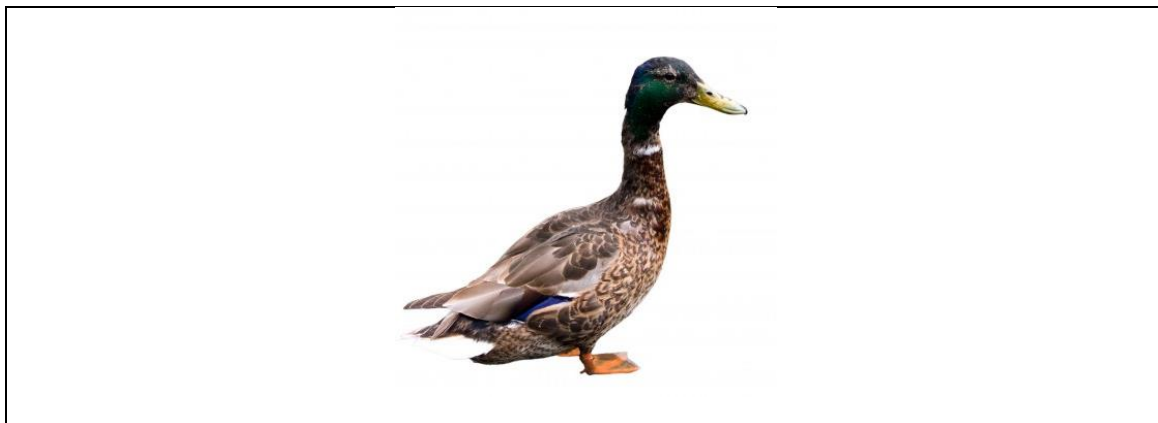
gólya:

<https://www.pexels.com/hu-hu/foto/allat-fu-golya-tollak-220855/>

vadkacsa

<https://www.publicdomainpictures.net/hu/view-image.php?image=55438&picture=kacsa-a-feher-hatter>

Saját készítésű interaktív játékok a zárándoklat előtti felkészüléshez, utána az ismertek elmélyítéséhez

madarak szókereső	https://wordwall.net/hu/resource/54582423
Mártélyi kisokos 	https://wordwall.net/hu/resource/54591086

Kihívás a Dél-Alföldön Szent-S-kör TÚRA egyik állomása a Boldogasszony kápolna.

60

A túráról a Szent-S-kör TÚRA honlapján lehet többet megtudni:

<https://www.szenteskor.hu/>

⁶⁰ saját fotó

Források:

Naphimnusz Egyesület⁶¹

Assisi nyilatkozatok⁶²

A buddhizmus, a kereszténység, a hinduizmus, az iszlám és a zsidó vallás üzenete természet és ember kapcsolatáról

Ferenc pápa Laudato si' (Áldott légy) kezdetű enciklikája közös otthonunk gondozásáról⁶³

Ima földünkért⁶⁴

Virtuális Plébánia⁶⁵

Konta Ildikó, Zsolnai Anikó: A szociális készségek játékos fejlesztése az iskolában

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2002

⁶¹ <https://teremtesvedelem.hu/content/page/naphimnusz-egyesulet>

utolsó letöltés: 2023. 05. 04.

⁶² <http://www.kia.hu/konyvtar/szemle/f1.htm>

utolsó letöltés: 2023.03.29.

⁶³ https://regi.katolikus.hu/konyvtar/ferenc_papa_laudato_si_enciklika.pdf

utolsó letöltés: 2023. 04. 05.

⁶⁴ <https://www.magyarkurir.hu/hirek/laudato-si-xiv-az-enciklikat-zaro-imak>

utolsó letöltés: 2023. 04. 05.

⁶⁵ <http://plebania.net/index.php>

utolsó letöltés: 2023. 05. 04.

Kedves Szülők!

Iskolán idén első alkalommal évfolyam-zarándoklatot szervez a szeptembertől második évfolyamos gyerekek és családjuk számára.

Ezen a napon szeretnénk Önökkel közösen a város zajától távol elcsendesedve, a megteremtett világ szépségeiben gyönyörködni. A Mártélyi tanösvényen végigsétálva megismerkedünk az ártéri élővilággal, elzarándokolunk a Tisza holt-ágától az élő Tiszához, majd közösen imádkozva kérjük a mindenható Atyát, hogy legyen segítségünkre a mindennapok gondjaitól, bajaitól megszabadulnunk.

A délután folyamán lehetőségük lesz elmélyült beszélgetésre a nővérekkel, a református lelkészekkel, a gyerekekkel közös játékokra.

Kérjük, hogy az osztályfőnököknek jelezzék részvételi szándékukat!

Időpont: 2023. szeptember 9. esőnap szeptember 16. szombat 9 órától 15 óra

Helyszín: Mártélyi Tájvédelmi Körzet, Holt-Tiszaág, Szent Adorján római katolikus templom, (6636 Mártély Főutca 70.), Boldogasszony kápolna⁶⁶

Gyülekező: Mártély, Tisza holt-ág, ártéri játszótér parkoló

A helyszínre eljutás lehetőségei:

- ✓ tömegközlekedéssel egyénileg MÁV, Volán járatával
- ✓ kerékpárral
- ✓ családonként autóval

Étkezés: önellátó

Hódmezővásárhely, 2023. 06. ...

a szervezők aláírása

⁶⁶ <https://orszagepito.net/makovecz-imre-martely-boldogasszony-kapolna/>
utolsó letöltés: 2023. 05. 01.